

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMA
ZAĻO UN ZEMNIEKU SAVIENĪBAS FRAKCIJA

Reģistrācijas nr. LV 900 000 283 00 • Jēkaba iela 11, Rīga, LV-1811
Tālrunis: 6708 7237 • Fakss: 6708 7274 • E-pasts: saeima@saeima.lv

2016. gada 31. oktobrī
Nr. 142.8/3-51-12/16

Kultūras ministrei ✓

D. Melnbārdes kundzei

Kultūras ministrijas

Parlamentārajam sekretāram

E.Cilinska kungam

Nacionālās apvienības "Visu Latvijai!"–

"Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" frakcijas

Priekšsēdētājam R.Dzintara kungam

Par Ministru kabinetā izskatīšanai iesniegto

*Pamatnostādņu projektu „Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016. –
2020.gadam”*

25.10.2016 Ministru Kabinetā tika atlikta 2 darba kārtības jautājumu
izskatīšana:

1. Plāna projekts "Latvijas mediju politikas pamatnostādņu 2016.-2020.gadam
īstenošanas plāns" (VSS-1278; TA-971), (turpmāk arī Plāns);

2. Pamatnostādņu projekts "Latvijas mediju politikas pamatnostādnes 2016.-
2020.gadam" (VSS-1289; TA-972) (turpmāk arī Pamatnostādnes);.

Iepriekš nosauktie Attīstības plānošanas dokumentu projekti jau iepriekš skatīti 11.07.2016 Ministru Kabineta komitejas sēdē (protokols Nr. 23), kurā par Plānu nolemts:

1. Pieņemt zināšanai izteiktos viedokļus par mediju politikas plānošanas dokumentu projektu nesaskaņotajiem jautājumiem.

2. Kultūras ministrijai aktualizēt plāna projektu un 2016.gada augustā iesniegt to Ministru kabinetā izskatīšanai valsts budžeta projekta sagatavošanas procesā.

Savukārt par Pamatnostādnēm nolemts:

Pieņemt zināšanai izteiktos viedokļus par mediju politikas plānošanas dokumentu projektu nesaskaņotajiem jautājumiem, kā arī Kultūras ministrijai (2.p.):

2.1. papildināt pamatnostādņu projektu ar Kultūras ministrijas Darba grupas priekšlikumu sagatavošanai normatīvā regulējuma izstrādei par pašvaldību un citu publisko personu informatīvo izdevumu nepiedalīšanos reklāmas tirgū un sabiedrības informēšanas pienākuma īstenošanu gala ziņojumā paustajām atziņām, paredzot labās prakses vadlīniju izstrādi pašvaldību informatīvo izdevumu veidošanas formātam;

2.2. izvērtēt un aktualizēt pamatnostādņu projektā paredzētos pasākumu īstenošanas termiņus. Un Kultūras ministrijai precizēt pamatnostādņu projektu un 2016.gada augustā iesniegt to Ministru kabinetā izskatīšanai valsts budžeta projekta sagatavošanas procesā. (6.p.)

Zaļo un Zemnieku savienības frakcija (ZZS) iepazinusies ar Pamatnostādņu projektu, pauž šaubas saistībā ar centieniem Pamatnostādnēs noregulēt pašvaldības informatīvo izdevumu, tajos izvietojamās reklāmas tvērumu, kā arī piedāvātās redakcijas interpretāciju, ko netieši apliecina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) 21.09.2016 vēstule nr. 17.18-1e/7012 adresēta Latvijas Republikas Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai "Par priekšlikumu iesniegšanu likumprojektam „Grozījums likumā “Par pašvaldībām”” (Nr. 402/Lp12), skatīt pielikumā.

Pamatnostādņu piedāvātajā redakcijā noteikts, ka pašvaldību un citu publisko personu finansēti vai pilnīgā vai daļējā kontrolē esoši mediji un komunikācijas kanāli neveic komercdarbību reklāmas tirgū. Gadījumā, ja ar komercdarbību atzīst pakalpojuma sniegšanu par maksu, tad pašvaldību informatīvajiem izdevumiem tas nebūtu jāveicina. Savukārt, to Pielikumā norādīts, ka *Privāto lokālo mediju ilgtspēju vājina arī Latvijas pašvaldību izdotie informatīvie izdevumi vai citi speciāli radīti komunikācijas kanāli, no kuriem daļa veic komercdarbību reklāmas tirgū (skatīt*

2.2.5.sadaļu) un tādēļ nepieciešams *izstrādāt mehānismu tās ierobežošanai un saglabāt ne vien saturu, bet arī institucionālo daudzveidību.*

Turpinot, Pamatnostādnēs norādīts, ka ... *neskaidrā regulējuma dēļ nereti valsts un pašvaldību iestādes nodarbojas ar mediju satura finansēšanu un mediju komercdarbību. Tostarp, valsts iestādēs tiek slēgti līgumi par mediju un komunikāciju pakalpojumiem. Šāda kārtība, kad publiskais finansējums tiek izmantots, lai pēc neskaidriem principiem apmaksātu saturu, apdraud neatkarīgu un kvalitatīvu mediju pastāvēšanu.* Tālāk Pamatnostādnēs netiek analizēts, ko autori domājuši ar šo apgalvojumu, jo pastāvošais regulējums ir visnotaļ skaidrs, kā piemēram - Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 9.¹ pants par ierobežojumiem attiecībā uz līgumu slēgšanu jautājumos, kuru risināšana ietilpst iestādes amatpersonu vai darbinieku pienākumos nosaka, ka Publiskai personai aizliegts slēgt līgumus par pakalpojumiem jautājumos, kuru risināšana ietilpst attiecīgās institūcijas amatpersonas vai darbinieka pienākumos (pirmā daļa). Vienlaikus paredzot arī izņēmumus, kad pirmā daļa netiek piemērota, t.i., ja institūcijas noteikto uzdevumu pildīšanai nepieciešams veikt padziļinātu ekspertīzi nozares jautājumos (attīstības plānošana, būvniecība, informāciju tehnoloģijas, medicīna u.tml.), jo ekspertīze nav nodrošināma ar institūcijas amatpersonu vai darbinieku kompetences apjomu, un pakalpojuma sniedzējs, ņemot vērā viņa pieredzi, reputāciju, kvalifikāciju un citus pamatotus kritērijus, to var veikt efektīvāk.

Atklātības princips savukārt tiek nodrošināts, ka publiska persona vai publiskas personas institūcija piecu darbdienu laikā no šā panta otrajā daļā minētā līguma noslēgšanas ievieto savā mājaslapā internetā attiecīgu paziņojumu (puses, līguma priekšmets, cena, izpildes termiņš), izņemot gadījumus, kad paziņojums publicējams citā likumā vai Ministru kabineta noteikumos paredzētajā kārtībā (9.1 panta trešā daļa).

Pamatnostādnēs ir mēģināts risināt arī konkurences jautājumus, -“Pašvaldību informatīvos izdevumus finansē no publiskajiem līdzekļiem, tādējādi, piedaloties reklāmas tirgū, tiek traucēta konkurence. Uz šo situāciju ir norādījusi arī Konkurences padome, - *ka attiecīgi šādos bezmaksas izdevumos publicējama pašvaldības iedzīvotājiem būtiska neitrāla informācija.* Tiek norādīta problēma, ka *Pašvaldību un citu publisko personu finansētie mediji un komunikācijas kanāli darbojas komerciālās reklāmas tirgū, radot nevienlīdzīgu konkurenci privātajiem medijiem* (1.4.p.), kā arī

likums „Par pašvaldībām” nosaka pašvaldībām sniegt sabiedrībai informāciju par pašvaldības kompetencē esošajiem jautājumiem. Taču, pastāvot tik vispārīgam nosacījumam, tas tiek dažādi interpretēts, tostarp, izmantots kā arguments pašvaldību un citu publisku personu finansēto mediju un komunikācijas kanālu – sabiedrisko attiecību instrumentu – darbībai, konkurējot ar privātajiem reģionālajiem medijiem (sk. arī punktu 1.4.). (1.6.p.).

Vienlaikus autori Pamatnostādņēs atzīst, ka var tikt pieļauti izņēmumi un tieši - tiek minēts, ka *Darba grupas* (ar Kultūras ministrijas 2014.gada 17.septembra rīkojumu Nr.5.1.-1-225 „Par darba grupas izveidi mediju politikas pamatnostādņu projekta izstrādei”) *vairākums uzskata, ka pašvaldības informatīvajā izdevumā nav vēlama trešo pušu komerciālu paziņojumu (reklāmas) publicēšana. Paredzēti arī izņēmumi, piemēram, pašvaldības informatīvais izdevums varētu publicēt tādas reklāmas, kurās reklamēta sociālā uzņēmējdarbība vai publisko personu sociālās kampaņas vai aktivitātes (piemēram, CSDD kampaņas, kas atgādina lietot drošības jostas vai nebraukt pie stūres reibumā u.tml.).*

Kopumā atbalstot Pamatnostādņu izstrādes nepieciešamību, taču, kā liecina iepriekš citētais no Pamatnostādņēm, joprojām pastāv atšķirīgas interpretācijas iespējas un Pamatnostādnes šo vienoto izpratni neievieš. Pašreizējā redakcijā nav ņemti vērā KM Darba grupā diskutētie un iesniegtie pašvaldību (Latvijas pašvaldību savienības (LPS) un Latvijas lielo pilsētu asociācijas (LLPA) būtiskie priekšlikumi un iebildes un Pamatnostādnes neatspoguļo problēmjautājumus, kuri skar pašvaldību. Piemēram, LLPA Pamatnostādņu izstrādes stadijās ir sniegusi savu viedokli, kā arī detalizētus precizējumus un atkārtotus ierosinājumus, tai skaitā arī vēstulēs Kultūras ministrijai (05.04.2016. vēstule Nr. 5-1/69; 06.05.2016. vēstule Nr. 5-1/96; 08.07.2016. vēstule Nr. 5-1/137; 20.07.2016. vēstule Nr. 5-1/144; 05.08.2016. vēstule Nr. 5-1/1752), tomēr Darba grupā tie nav pienācīgi izdiskutēti un **nav tikusi panākta vienošanās**, līdz ar to nedz KM Starpziņojumā, nedz arī Gala ziņojumā attiecībā uz jautājumu par pašvaldību un citu publisko personu informatīvo izdevumu nepiedalīšanos reklāmas tirgū pašvaldību sniegtais viedoklis ņemts vērā, kā arī nav tikuši iestrādāti pašvaldību iesniegtie būtiskākie priekšlikumi.

Galvenokārt, iebildumi skar :

(1) lai vērtētu un izprastu pēc būtības jautājumu par pašvaldības kompetenci attiecībā uz pašvaldību tiesībām izdot *informatīvos izdevumus*, **nepieciešams papildīt minēto terminu ar saturu**. Sākotnēji saskaņā ar KM darba grupas izveidi

saturiski secināms, ka *informatīvie izdevumi* kā termins tiek attiecināti uz pašvaldības drukātajiem izdevumiem jeb avīzēm, taču vēlāk tiek paplašināts ar *citiem komunikācijas kanāliem*, kas mūsdiā ir daudz plašāks nekā informatīvie ziņojumi. Tāpat nav definēti kritēriji, kuriem jāatbilst informatīvajam izdevumam, lai viennozīmīgi saprastu tā atbilstību Pamatnostādņēs definētajam. Kopumā Pamatnostādņu projekta dokumentos lietotie terminu formulējumi attiecībā uz pašvaldību darbību regulējošo jomu nav skaidri saturiski precizēti – dažādu izmantoto formulējumu izpratnes jomas un robežas ir neskaidras (skat. *Pielikuma projekts Latvijas mediju politikas pamatnostādņēm 2016.-2020. gadam*, 2.2.6. sadaļa “*Valsts un pašvaldību iestāžu finansētais mediju saturs*”).

(2) rosinātā diskusija, vai pašvaldību drukātajiem izdevumiem ir jābūt, norāda uz pašvaldības darba organizācijas specifikas neizpratni. Pašvaldībai ir jāveicina iedzīvotāju līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā sabiedrībai aktuālos jautājumos un informācijas nodrošināšana ir nozīmīgākā līdzdalības procesa sastāvdaļa. Pašvaldības pienākums demokrātiskā valstī ir nodrošināt sabiedrības tiesības saņemt informāciju, un tās nevar tikt ierobežotas informācijas sniegšanā, norādot, kādu informāciju tā var sniegt. Respektējot KM iniciatīvu sakārtot problēmjautājumu par godīgas konkurences ieviešanu starp medijiem, kurus finansē valsts un pašvaldības, un privātajiem medijiem reklāmas un sludinājumu tirgū, tomēr **KM piedāvātie risinājuma veidi** mūsu ieskatā ir nepieņemami un pilnībā noraidāmi, jo tie **būtiski ierobežo pašvaldību tiesības savā administratīvajā teritorijā regulēt un vadīt nozīmīgu valsts lietu daļu uz savu atbildību un vietējo iedzīvotāju interesēs**, kā to paredz Eiropas vietējo pašvaldību harta;¹ tie izslēdz iespēju pašvaldību darba organizācijā izmantot jaunas, modernas pārvaldes instrumentus, tādējādi ierobežojot un pasliktinot pašvaldību gan vietējo, gan starptautisko konkurētspēju.

Latvijas Republikas tiesību akti nosaka kārtību, kā un kādā apjomā pašvaldība sniedz informāciju pašvaldības iedzīvotājiem par noteiktiem jautājumiem, kuru nav pamata samazināt, jo likums “Par pašvaldībām” ļauj tām administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs brīvprātīgi realizēt tās iniciatīvas ikvienā jautājumā, ja tas nav Saeimas, Ministru kabineta, ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu, tiesas vai citu pašvaldību kompetencē vai arī šāda darbība nav aizliegta ar likumu.²

¹ *Eiropas vietējo pašvaldību harta*. (1985), 3(1). pants.

² Likums *Par pašvaldībām*. (1994), 12.pants.

Pašvaldību darba organizāciju reglamentē arī citi Latvijas Republikas tiesību akti, kā piemēram, teritorijas attīstības plānošana un būvniecība ir tās darbības jomas, kurās pašvaldības pieņem lēmumus, tādējādi uzņemoties atbildību par visas pašvaldības teritorijas attīstības virzību. Lai attīstības plānošanas procesā ievērotu iedzīvotāju vajadzības un saskaņotu tās ar dažādu citu grupu interesēm, pašvaldībām jāuzņemas vidutāja un koordinatora loma, kas noteikta Attīstības plānošanas sistēmas likumā utt. Savukārt, - Tūrisma likuma mērķis ir radīt tiesisku pamatu tūrisma nozares attīstībai Latvijā, noteikt kārtību, kādā pašvaldības un komersanti darbojas tūrisma jomā, un aizsargāt tūristu intereses. Vienlaikus pašvaldībai ir pienākums, saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem nodrošināt pasākumus tūrisma, tai skaitā kūrortu, attīstībai, kā arī vispusīgas un precīzas informācijas sniegšanu Latvijā un ārvalstīs par tūrisma iespējām, dabas dziednieciskajiem resursiem un kūrortu pakalpojumiem savā teritorijā. Turpinot saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem jānodrošina tūrisma objektu saglabāšana un iespējas tos izmantot tūrisma vajadzībām; jāpiedalās tūrisma informācijas centru, punktu un stendu izveidošanā un finansēšanā; jāveicina kultūrizglītojošo darbu tūrisma jomā un veselīga dzīvesveida popularizēšanu (8.pants).

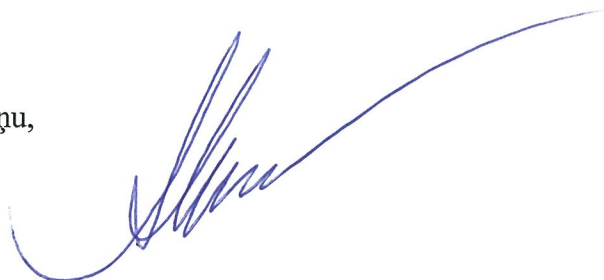
Tālab rosināt tiesiski noregulēt pašvaldību informācijas procesa apjomu, formu, veidus, unificētu *visu pašvaldību izdevumiem vienu korporatīvo identitāti*) ir gan absurdi, gan neiespējami. Jāatzīmē, ka pašvaldības sniegtā informācija ir nepastarpināta, nepārveidota un patiesa, jo nāk no pirmavota, ko nevarētu teikt par maksas plašsaziņas līdzekļiem.

(3) detalizētāki **noregulējumi** šajā ziņā ir atrodami vai būtu **iestrādājami attiecīgajos nozari regulējošajos normatīvajos aktos**, taču ne likumā "Par pašvaldībām". Mūsu ieskatā, VARAM izstrādātie grozījumi likumā "Par pašvaldībām" nav atbalstāmi, jo likums regulē vispārējos pašvaldību darbības jautājumus. Turklāt piedāvātā redakcija, kurā iecerēts regulēt **iedzīvotājiem sniegtās informācijas apjomu**, neatbilst nedz starptautiskajiem normatīvajiem aktiem, nedz LR Satversmei, nedz Eiropas vietējo pašvaldību hartas nostādnēm, nedz labas pārvaldības principiem.

Saskaņā ar iepriekš minēto, paužam viedokli, ka **diskusija ir turpināma** un šādā redakcijā **Pamatnostādņu projekts nav virzāms apstiprināšanai, jo nav panākta visu iesaistīto pušu vienošanās** par konkrēto jautājumu vienotu izpratni.

Pielikumā : (VARAM) 21.09.2016 vēstule nr. 17.18-1e/7012 adresēta Latvijas Republikas Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai "Par priekšlikumu iesniegšanu likumprojektam „Grozījums likumā “Par pašvaldībām”” (Nr. 402/Lp12)

Ar cieņu,

Armands Krauze

Zaļo un Zemnieku savienības frakcijas priekšsēdētāja vietnieks

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Peldu iela 25, Rīga, LV-1494, tālr. 67026533, fakss 67820442, e-pasts pasts@varam.gov.lv, www.varam.gov.lv

Rīgā, 21.09.2016 Nr. 17.18-1e/7012

Nr. _____

**Latvijas Republikas Saeimas
Valsts pārvaldes un
pašvaldības komisijai**
saeima@saeima.lv

*Par priekšlikumu iesniegšanu likumprojektam
„Grozījums likumā “Par pašvaldībām””
(Nr. 402/Lp12)*

Atbilstoši Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas deleģējumam, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kopīgi ar Kultūras ministriju ir izstrādājusi precizētu likuma „Par pašvaldībām” 49.¹ panta redakciju. Pamatojoties uz likuma ”Saeimas kārtības rullis” 95.panta pirmās daļas 5.punktu, iesniedzu šādus priekšlikumus likumprojekta ”Grozījums likumā “Par pašvaldībām” (Nr.402/Lp12) otrajam lasījumam:

1. Papildināt likumu “Par pašvaldībām” ar 49.¹ pantu šādā redakcijā:

„**49.¹ pants.** Pašvaldības dome vai domes izveidotā iestāde, ar mērķi normatīvajos aktos noteiktajā apmērā informēt pašvaldības iedzīvotājus par domes un tās izveidoto iestāžu darbību, var izdod pašvaldības informatīvo izdevumu.

Pašvaldības informatīvajā izdevumā publicē informāciju un skaidrojumus tikai par domes pieņemtajiem lēmumiem un saistošajiem noteikumiem un citiem jautājumiem, atbilstoši šā likuma 6.pantā noteiktajai pašvaldības kompetencei.

Pašvaldības informatīvajā izdevumā aizliegts publicēt komerciālu reklāmu un sludinājumus un citu trešo personu sagatavotu informāciju. Izņēmums ir informācija, reklāmas un sludinājumi, kas saistīti ar publisko personu sociālajām kampaņām un aktivitātēm, un informāciju, kas vērsta uz iedzīvotāju attieksmes vai uzvedības maiņu jautājumos, kas attiecas uz veselību, drošību, noziedzīgo nodarījumu prevenciju, toleranci pret mazaizsargātām grupām, vienlīdzību un citiem sabiedrības drošību un integrāciju veicinošiem jautājumiem. Iepriekš minētā informācija, reklāmas un sludinājumi tiek publicēti bez maksas.

Pašvaldības informatīvais izdevums nav izmantojams priekšvēlēšanu aģitācijā, uz to attiecas Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 33.pantā noteiktie ierobežojumi.

Pašvaldības informatīvais izdevums izdodams tikai valsts valodā, izplatāms bez maksas, un tajā ietverama skaidra norāde, ka tas ir pašvaldības gatavots informatīvais materiāls. Pašvaldības dome, domes izveidota iestāde, nodibinājums vai biedrība nedrīkst informatīvo izdevumu reģistrēt kā masu informācijas līdzekli.

Izdodot pašvaldības informatīvo izdevumu, tiek ievēroti ētikas principi. Pašvaldības dome ar

iekšējiem noteikumiem var apstiprināt ētikas kodeksu pašvaldības informatīvā izdevuma izdošanai.”

2. Likuma “Par pašvaldībām” 45.panta piektajā daļā un 61.² panta ceturtajā un piektajā daļā vārdus „bezmaksas izdevumā” aizstāt ar vārdiem „pašvaldības informatīvajā izdevumā”.

Pamatojums

2.priekšlikums ir saistīts ar 1.priekšlikumu. Ja Latvijas Republikas Saeima pieņem piedāvātos grozījumus un papildina likumu „Par pašvaldībām” ar regulējumu par pašvaldību informatīvajiem izdevumiem, tad nepieciešams arī redakcionāli precizēt pantus, kuros tiek lietots termins „bezmaksas izdevumi”.

Ar cieņu,
ministrs

K.Gerhards

Aivars Mičuls, 67026510
aivars.miculs@varam.gov.lv